

Pestprotocol

Inhoudsopgave	pag.
Inleiding	3
Wat is pesten/ plagen?	4
Hoe wordt er gepest?	5
“Pesten via internet of telefoon....heel gewoon?!”	5
Partijen bij het pestprobleem	6
Het aanpakken van pesten	7
Preventieve maatregelen	7
Het stappenplan	8
Sancties	8
Verwijdering van school	9
De rol van de zorgcoördinator	9
Media	9

Inleiding

Dit is het pestprotocol van het Berechja College, Vmbo. Enerzijds bevat het richtlijnen bij geconstateerd pestgedrag, anderzijds staan er ook activiteiten in die pesten kunnen voorkomen.

We willen onze leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden waarin zij zich elke leerling individueel kan ontwikkelen.

Het personeel bevordert deze ontwikkeling door het scheppen van een open en prettige werksfeer in de klas en daarbuiten. De organisatie van de school dient een bijdrage te leveren aan het gevoel van veiligheid.

Er is ruimte voor iedereen om zichzelf te zijn zolang dat niet betekent dat de afgesproken regels overtreden worden of dat iemands persoonlijke grenzen overschreden worden.

Wat is pesten?

We spreken van pesten als dezelfde persoon regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen en docenten slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus genomen worden.

Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgen afspeelt, zodat het moeilijk is om er grip op te krijgen. Zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten we niet altijd hoe we ermee om kunnen gaan.

Docenten en onderwijzend personeel hebben echter een taak samen met de ouders en de leerlingen zelf bij het tegengaan van pesten.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen.

Voor mentoren betekent dit dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Wat is plagen?

We spreken over plagen wanneer leerlingen min of meer aan elkaar gewaagd zijn. Het vertoonde gedrag is onschuldig en nodigt uit tot een reactie van eenzelfde soort. Het gaat dan om een spel dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Het is niet systematisch en heeft geen nadelige gevolgen voor degene die het ondergaat. Door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden: vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes, digitaal pesten (via mail, chatprogramma's, sms, bezemen, flaming, sexting, Facebook, Hyves) , e.e.a. nav lichaamskenmerken, (etnische) afkomst, geloof of seksuele voorkeur, zwart maken door het verzenden van foto's of filmpjes.

Lichamelijk: trekken aan kleding, duwen, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, wapens gebruiken, laten struikelen, bijten, seksuele intimidatie.

Intimidatie/achtervolgen: iemand achterna blijven lopen, opwachten, in de val laten lopen, doorgang versperren, klem zetten tussen fietsen, dwingen bezit af te geven of zaken mee naar school te nemen (afpersing).

Uitsluiting: doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes, bij groepsopdrachten.

Stelen en vernielen: afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, kliederen op boeken, banden lek steken, fiets beschadigen.

“Pesten via internet of telefoon.... Heel gewoon?!”

Pesten is vaak onzichtbaar voor een docent. Voor cyberpesten geldt dit des te meer. De cijfers zijn onmiskenbaar. Ongeveer één op de vier kinderen is al eens gepest via internet, msn of sms/ whats app. Een op de vijf jongeren pest digitaal. De impact van cyberpesten is groot, groter zelfs dan van face to face pesten, o.a. vanwege het anonieme karakter.

Pester en gepeste kennen elkaar. Het gebeurt bijna altijd binnen de schoolcontext. Het traditionele pesten wordt voortgezet in cyberpesten. Er zijn talloze, trendgevoelige vormen:

Bezemen: het online zetten van denigrerende teksten (straattaal) en foto's.

Flaming: scheldpartijen online.

Sexting: een mix van sexueel getinte afbeeldingen en teksten.

Het maken, bezitten en verspreiden van foto's door en van minderjarigen is strafbaar!

Internet is een publiek domein! Je kunt vrij anoniem schade aanrichten (fake-accounts) waardoor het ontremmend werkt. Je bereikt een groter publiek, het internet heeft een ijzeren geheugen. Het gaat door, ook thuis in je veilige omgeving.

Er bestaat een overlap en wisselwerking tussen off- en online pesten. Pesten zet zich vaak voort in cyberpesten. Slachtoffers vertellen het aan vrienden/vriendinnen en ouders. Minder dan 10% licht de leraar in!

De daders zijn vaak lager geschoolden, geldt ook voor slachtoffers; de piek ligt op 15-16 jaar. Als jongeren een betere band met ouders hebben, worden ze minder dader of slachtoffer.

Partijen bij het pestprobleem

De gepeste leerling

Sommige kinderen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Een kind dat wordt gepest, praat er thuis en op school niet altijd over. Reden kan zijn: schaamte, angst dat ouders met de school of de pester gaan praten, het probleem lijkt onoplosbaar, het idee dat je niet mag klikken.

De pester

Pesters zijn vaak fysiek en/of verbaal de sterkste. Zij zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Vaak hebben ze weinig empathisch vermogen, zijn impulsief en domineren graag andere kinderen. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om een vriendschap op te bouwen en te onderhouden, op andere gronden dan die van macht en het delen van die macht. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door. Vaak speelt een negatief zelfbeeld, weinig eigenwaarde, een problematische thuissituatie en negatief voorbeeldgedrag van ouders/verzorgers een rol.

De meelopers

Omstanders die incidenteel actief of passief meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf het slachtoffer te worden. Het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor op de populariteit van de pester mee te liften. Af en toe neemt een leerling of een klein groepje leerlingen het voor de gepeste op.

De medewerkers

Pesten is een goed bewaard groepsgeheim. Iedereen in de groep weet het maar niemand durft het aan de docent of ouder te vertellen. De medewerkers weten dus vaak niet wat er plaatsvindt.

Het aanpakken van pesten!

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. Pesten kan grote gevolgen hebben voor de gepeste: onzekerheid, faalangst, depressie, zelfdoding, en voor de pester: problemen met sociale relaties, positief staan t.o. het gebruik van geweld. De pester heeft grote kans in het criminele circuit terecht te komen.

Uitgaande van de vijfsporenaanpak van het Nationaal onderwijsprotocol gaan we uit van:

- De algemene verantwoordelijkheid van de school: voldoende informatie over het pesten en de aanpak; een beleid rond pesten; voorbeeldfunctie van alle medewerkers bij het signaleren en tegengaan van pestgedrag.
- Het bieden van steun aan de gepeste: probleem serieus nemen; uitzoeken wat er is gebeurd; overleg over oplossingen; hulp door mensen binnen de school of externen (in vorm van bv weerbaarheidstraining).
- Het bieden van steun aan de pester: confronteren met zijn/haar gedrag en de gevolgen voor de pester; achterliggende oorzaken op tafel krijgen; aanbieden van hulp (desnoods verplicht).
- Betrekken van de middengroep bij het pesten: bespreken met de klas; benoemen van de rol van alle leerlingen en de rol van de school; spreken over oplossingen en de bijdrage van de klas.
- Het bieden van steun aan de ouders: ouders serieus nemen; school werkt samen met de ouders; de school geeft adviezen aan de ouders in de omgang met hun gepeste of pestende kind; verwijzen naar deskundige hulpverlening.

Preventieve maatregelen

Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels op school en in de klas. Het onderlinge plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas het pestprotocol. Pesten moet altijd worden gemeld en is geen klikken, maar moet worden beschouwd als hulp bieden of vragen.

In de klassen 1 en 2 wordt aandacht besteed aan pesten in de mentorlessen. De leerlingen onderschrijven eventueel aan het eind van deze lessen een aantal samen gemaakte afspraken, het non-contract (voorbeeld zie volgende blz).

Indien een mentor daartoe aanleiding ziet wordt er een groeps gesprek georganiseerd waarin de rollen van de gepeste, de pester, de meelopers en de stille getuigen worden benoemd.

De gevoerde gesprekken worden in de vorm van een verslagje aan Magister toegevoegd (dossiervorming).

Contractvoorbeeld: ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school. Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

- Ik accepteer de ander zoals hij is en ik discrimineer niet.
- Ik blijf van de spullen van een ander af.
- Als er ruzie is zoek ik iemand die de ruzie helpt oplossen.
- Ik bedreig niemand, ook niet met woorden of digitaal.
- Ik neem geen wapens of drugs mee naar school.
- Ik gebruik geen geweld, ook geen digitaal geweld.
- Als iemand mij hindert vraag ik hem te stoppen.
- Als het niet helpt vraag ik mijn mentor of een docent om hulp.

Het stappenplan na een melding van pesten:

1. Wanneer e.e.a. plaatsvindt in klassenverband, praat de mentor met de gepeste en met de pester apart. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot afspraken te komen (herstelrecht).
2. De mentor neemt contact op met de ouders van de pester en de gepeste en betreft hen bij de oplossing. Eventueel worden de ouders uitgenodigd voor een gesprek evt. met ondersteuning van de zorgcoördinator.
3. De mentor bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt: training sociale vaardigheden (smw). Tevens wordt uitgelegd dat er uiteindelijk sancties genomen kunnen worden in de vorm van : schorsing, melden bij leerplicht/ inspectie, verwijdering.
4. De mentor spreekt met de klas. Het gaat om herstel van de groeps sfeer en de verantwoordelijkheid van ieder groeps lid.
5. Bij escalatie meldt de mentor e.e.a. bij de zorgcoördinator of directeur en verwijst hierbij naar Magister waar e.e.a. is vastgelegd (afspraken, welke gesprekken zijn gevoerd).
6. Ouders worden op de hoogte gesteld en betrokken bij het vinden van een oplossing.

Wanneer de pester opnieuw in pestgedrag vervalt, wordt hij door de school ertoe verplicht om individueel een programma te volgen (bv in de trajectklas). Doel is reflectie en het gevoelig maken voor wat hij aanricht. Ouders worden door de mentor op de hoogte gesteld.

Sancties

Wanneer voorgaande stappen geen blijvende vruchten afwerpen, volgt schorsing van een dag (thuis). Als er ook daarna geen verbetering wordt geconstateerd krijgt de pester een langere schorsing (directeur); e.e.a. wordt dan gemeld bij de LPA en de inspectie.

Verwijdering van school

Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen koppig blijft volharden in het ongewenst pestgedrag liggen er geen perspectieven meer tot verandering.

De school kan en wil dan geen verantwoording dragen voor de veiligheid van de andere leerlingen. Er rest niets anders dan verwijdering. Er wordt gezocht naar een andere school. In dit proces kan Aandacht + in de vorm van onderzoek, observatoria, rebound en mediation een rol hebben. Tevens kunnen de ambulante begeleiders hierbij een bemiddelende rol vervullen.

Rol van de zorgcoördinator

- biedt ondersteunt waar nodig mentoren tijdens de verschillende fasen in het proces.
- biedt individuele begeleiding aan de pester en de gepeste.
- biedt een training aan.

Media

Websites:

- www.pestenslaf.nl
- www.pestweb.nl
- www.pesttenet.nl
- www.stopdigitaalpesten.nl
- www.digibewust.nl
- www.ppsi.nl
- www.schoolenveiligheid.nl
- www.veilig.kennisnet.nl
- www.splitz.nl
- www.reactif.nl
- www.vraaghetdepolitie.nl
- www.mijnkindonline.nl
- www.pestenalleepaginas.nl
- www.pestenschool.nl

Films:

- Bluebird (2004); Mijke de Jong
- De tasjesdief (1995); Maria Peters
- Pudding Tarzan (1982); Soren Kragh-Jacobson.

Jeugdboeken:

Carry Slee: Spijt
Ellen Tijsinger: Morgenster
Peter Pohl: We noemen hem Anna.